



Kaasrahastanud
Euroopa Liit



Eesti
tuleviku heaks



Rohelisem
Põlvamaa

NOORTEGARANTII TUGISÜSTEEMIS TOETATUD NOORTE PROFIIL JA TOETUSTEGEVUSED PÕLVA MAAKONNAS

RAPORT NR 2
2026

Põlvamaa Omavalitsuste Liit
Põlva, 2026



SISUKORD

1. PROGRAMMI SISENENUD NOORTE PROFIIL	4
1.1. NOORTE PAIKNEMINE PIIRKONNITI.....	4
1.2. NOORTE HARIDUSTASE.....	4
1.3. ELUKORRALDUSLIK KONTEKST	5
2. NOORTE RISKITEGURID JA TOETUS	6
2.1. NOORTE TOEVAJADUSE ESMASED MÄRKAJAD	6
2.2. NOORTEL ESINEVAD RISKITEGURID.....	7
2.3. TUGE VAJAVAD OSKUSED	13
2.4. SUHTED PERE JA LÄHEDASTEGA.....	15
2.5. PROGRAMMIS OSALEMISE EESMÄRK	17
2.6. RAKENDATUD TUGITEGEVUSED.....	21
2.7. VÕRGUSTIK NOORE TOETAMISEKS	22
3. TULEMUS.....	22
KASUTATUD KIRJANDUS.....	24
LISA 1. EESMÄRKIDE TERVIKTABEL	25
LISA 2. PROGRAMMIS RAKENDATUD TUGITEGEVUSED JA NENDE SAGEDUS KOV LÕIKES	26

Käesolev raport on koostatud perioodil 01.01.2024-31.12.2027 Põlvamaa Omavalitsuste Liidu projekti „Põlva maakonna NEET-olukorras ja NEET-riskis noorte tööalase konkurentsivõime suurendamine“.. Projekti eesmärk on suurendada Põlva maakonnas NEET-olukorras (inglise keeles not in education, employment or training) ja riskis noortele suunatud tegevuste kaudu noorte konkurentsivõimet ning selle tulemusena vähemalt 25% projektis osalenud ja teenust saanud noortest jõuab tööturule või naaseb haridusteele. Projekti sihtgrupp on 13-29 aastased noored. Projekti teostatakse koostöös Kanepi, Põlva ja Räpina vallaga. Igas omavalitsuses töötab noortega noorte heaoluspetsialist.

Käesolev raporti eesmärk on saada ülevaade projekti perioodil 01.06.2025 - 31.01.2026 programmi sisenenud noorte profiilist ning käivitunud võrgustikutöö ja teenuste rakendamisest.

Andmeid koguti noorte heaoluspetsialistide poolt kasutades ühtset andmekogumise instrumenti. Andmete kogumisel kasutati koodi, mis tagas selle, et andmeid ei olnud võimalik isikutega seostada. Noorte anonüümsus oli kogu andmekogumise protsessi vältel tagatud ning kogutud andmeid kasutati üksnes käesoleva raporti koostamisel. Andmeid analüüsiti SPSS 29.0 programmi toel. Andmeanalüüsi ja raporti koostas Kerli Kõiv.

Raporti koostamist on toetatud läbi Riigi Tugiteenuste keskuse Euroopa ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendite (Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+)) toel.

Raporti viitamisel kasutada:

Kõiv, K. (2025). *Noortegarantii tugisüsteemis toetatud noorte profiil ja toetustegevused Põlva maakonnas. Raport nr 1.* Põlvamaa Omavalitsuste Liit.

1. PROGRAMMI SISENENUD NOORTE PROFIIL

Käesolevas raportis rakendatakse andmeid, mida on kogutud riikliku Noortegarantii tugisüsteemi (NGTS) (Sotsiaalkindlustusamet, 2025) raames Põlva maakonnas ellu viidud programmi. Andmeid on kogutud 48 noore kohta, kes on programmi sisenenud perioodil 01.06.2025-31.01.2025. 36 noort (75%) on sisenenud programmi STAR süsteemi kaudu, partnerite poolne juhtumikorraldus on 12 noore (25%) puhul.

1.1. NOORTE PAIKNEMINE PIIRKONNITI

Programmi on sisenenud noori kõikidest maakonna omavalitsustest. Andmete põhjal (vt Tabel 1) on kõige rohkem programmis osalejaid sel perioodil Põlva vallast – 22 noort. Sellest lähtudes võib esile tuua, et Põlva vald on programmis tugevalt esindatud, mis võib tuleneda ka sellest, et tegemist on suurima omavalitsusega, mille koosseisu kuulub ka Põlva linn.

Tabel 1. Programmis osalejad piirkonniti 31.01.2026 seisuga

Omavalitsus	Noorte arv I raport	%	Noorte arv II raport	%
Kanepi	11	23.4%	14	29.2%
Põlva	30	63.8%	22	45.8%
Räpina	6	12.8%	12	25%
KOKKU	47	100.0%	100.0%	48

Programmi sisenenud noorte arvude puhul tuleb pöörata tähelepanu ka sellele, milline on NHS töökoormus ja kui suure omavalitsusega on tegemist. Seetõttu on esile toodud arvud vaid informatiivsed, mitte töö efektiivsust kirjeldavad.

1.2. NOORTE HARIDUSTASE

Valdaval enamusel programmis osalevatest noortest on madal haridustase – enim on põhihariduse tasemel noori (29 ehk 60.3%), kelle osatähtsus gruppis on ka võrreldes eelmise perioodiga kasvanud. Neile järgneb algharidusega grupp (14 ehk 29,2%) (vt Tabel 2). Keskhariduse omandanud noori on vaid 4 (8.5%). Ühel juhul puudub usaldusväärne info haridustaseme kohta.

Tabel 2. Programmis osalevate noorte haridustase

Haridustase	Noorte arv I raport	%	Noorte arv II raport	%
Algharidus	14	29.8%	14	29.2%
Põhiharidus	26	55.3%	29	60.3%
Keskharidus	5	10.7%	4	8.5%
Kutseharidus	1	2.1%	0	
Pole teada	1	2.1%	1	
KOKKU	47	100.0%	48	100.0%

Eelpool toodud jaotus viitab sellele, et käesoleva projekti noortegruppi kuuluvad valdavalt isikud, kellel puudub keskharidus või kutseharidus, mis võib tähendada suuremat riski jääda hariduse, tööturu või koolituste süsteemist välja. See rõhutab vajadust sihitud sekkumiste ja toetavate haridusprogrammide järele, et tõsta noorte kvalifikatsiooni ja eneseteostuse võimalusi.

1.3. ELUKORRALDUSLIK KONTEKST

Kõige suurem osa programmis osalevatest noortest – 72.9% (35 osalejat) – elab koos vanematega, mis viitab sellele, et ollakse oma perest veel sõltuvuses. See võib pakkuda stabiilsust, aga samas ka vähendada motivatsiooni iseseisvumiseks, kui puudub majanduslik või sotsiaalne surve. Vanematega koos elamine on kindlasti oluline just nooremas vanuses noortele. 18.8% (9 osalejat) elab üksi, sõbra või kaaslasega, mis viitab osalisele või täielikule iseseisvumisele. See grupp vajab sageli tuge majandusliku iseseisvuse ja tööharjumuste kujundamisel.

Tabel 3. Elukorralduslik kontekst

Elukorralduslik kontekst	Noorte arv I raport	%	Noorte arv II raport	%
Elab vanematega	36	76.6%	35	72.9%
Asendushooldusel	1	2.1%	1	2.1%
Elab üksi/sõbra/kaaslasega	10	21.3%	9	18.8%
Lapsevanem ja paarissuhtes	0	0.0%	1	2.1%
Sotsiaaleluruum	0	0.0%	1	2.1%
Andmed puuduvad	0	0.0%	1	2.1%

KOKKU	47	100.0%	48	100.0%
--------------	-----------	---------------	-----------	---------------

Kokkuvõtlikult saab välja tuua, et Noortegarantii Tugisüsteemi raames toetusprogrammis osalevad NEET-noored Põlva maakonnas on valdavalt madala haridustasemega ja elavad vanematekodus. Edukaks toetamiseks on vaja pakkuda paindlikke haridusvõimalusi ja alternatiivseid õpiteid, karjääri- ja sotsiaalnõustamist, iseseisvumist toetavaid teenuseid, peresõbralikke ja individuaalseid lahendusi. Andmed toovad esile vajaduse integreeritud ja kohandatud tugimeetmete järele, mis arvestavad nii noore elukohta, hariduslikku tausta kui ka isiklikku elukorraldust.

2. NOORTE RISKITEGURID JA TOETUS

2.1. NOORTE TOEVAJADUSE ESMASED MÄRKAJAD

Noorte toevajaduse märkamine toimub peamiselt professionaalsete tugistruktuuride kaudu. Tabel 4 toob esile erinevaid võrgustikuliikmeid, kes on programmis osalenud noorte puhul esmase abivajaduse märkajad olnud.

Tabel 4. Noore toevajaduse esmane märkaja

Märkaja	Noorte arv I raport	%	Noorte arv I raport	%
Noorte heaoluspetsialist (NHS)	28	59.6%	22	45.8%
Lastekaitsepspetsialist	10	21.3%	8	16.7%
Sotsiaalpedagoog	3	6.4%	11	22.9%
Muu	2	2.1%	4	8.3%
Noorsootöötaja	1	2.1%	0	0.0%
Muu tugispetsialist	1	2.1%	1	2.1%
Sotsiaaltöötaja	1	2.1%	0	0.0%
Politsei	1	2.1%	0	0.0%
Klassijuhataja	0	0.0%	1	2.1%
Kogukonna liige	0	0.0%	1	2.1%
KOKKU	47	100.0%	48	100.0%

NHS kannab märkamises praegu peamist koormust. Võrreldes eelmise perioodiga on suurenenud sotsiaalpedagoogi roll märkamises programmis osalevate noorte puhul. Lisanudnu on ka klassijuhataja märkamine, mis viitab koostöö laienemisel koolidega või koolide teadlikkuse kasvule programmi kasutegurist ka väljalengemise ennetustegevuses. Lastekaitsespetsialistide kaasatus on väga oluline. Esmane märkamine lastekaitsespetsialisti poolt võib olla seotud juba süvenevate riskidega, millega on noor juba varem spetsialisti tähelepanu alla sattunud.

2.2. NOORTEL ESINEVAD RISKITEGURID

Järgnevalt on analüüsitud noorte puhul esinenud riskitegureid. Riskitegurite loetelu põhineb Brown jt (2021) ja Gubbels jt (2019) riskitegurite loetelule. Välja on toodud riskitegurite esinemine kategoriseeritult personaalsete, õppimise, antisotsiaalse käitumise, lapsevanematest ja perekonnast tulenevate riskitegurite jaotusena. Noortel võis esineda üks või mitu riskitegurit.

Personaalsed riskitegurid

Personaalsetest riskiteguritest (vt Tabel 6) tulevad enim esile internaliseerivad käitumisprobleemid. Internaliseerivate käitumisprobleemidena on kaardistamisel käsitletud ärevust, depressiooni, madalat enesehinnangut, endasse või eemaletõmbumist. Psühholoogilised tegurid moodustavad olulise osa riskide kogumahust. Need viitavad tugevale vajadusele vaimse tervise toele ja eneseregulatsiooni ja juhtimisoskuste arendamisele. Sotsiaal-emotsionaalsed tegurid nagu nõrgad suhtlusoskused ja negatiivsed lapsepõlvkogemused näitavad, et noorte arengukeskkonnas on olnud puudujääke turvalisuse ja toetuse osas. Positiivne on see, et viiel noorel personaalseid riskitegureid esialgu ei tuvastatud.

Tabel 6. Personaalsed riskitegurid

Riskitegur	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
internaliseerivad käitumisprobleemid	13	23.2%	10	15.4%
nõrgad sotsiaalsed oskused	9	16.1%	13	20.0%
madal eneseteadlikkus ja enesekindlus	8	14.3%	5	7.7%
sõltuvusainete tarbimine	7	12.5%	4	6.2%
negatiivsed lapsepõlvkogemused	6	10.7%	10	15.4%
ei esine/ei tuvastatud	5	8.9%	6	9.2%
psühhiaatrilised probleemid või häired	4	7.1%	10	15.4%
läbikukkumise kartus	3	5.4%	2	3.1%
halb üldine heaolu	1	1.8%	5	7.7%
KOKKU	56	100.0%	65	100.0%

Andmed näitavad, et kõige rohkem survestavad ja kogemusi mõjutavad riskitegurid on psühholoogilised ja sotsiaalsed probleemid, sh negatiivsed lapsepõlvakogemused. Selle põhjal saab välja töötada sihitud sekkumisi, mis aitaksid noortel nende riskide vastu ning parandaks nende üldist heaolu. Tõenäoliselt tuleks keskenduda ennetusprogrammidele, mis aitavad internaliseerivaid probleeme, sotsiaalseid oskusi ning enesekindlust parandada. Oluline on koostöö pereterapeudi ja psühholoogiga negatiivsete lapsepõlvakogemustega tegelemisel. Riskirühma kuuluvad noored võiksid saada rohkem psühholoogilist nõustamist ja sotsiaalset tuge.

Õppimisega seotud riskitegurid

Õppimisega seotud riskiteguritest (vt Tabel 7) tuli enim esile motivatsiooniga seotud raskused, mis moodustavad koos negatiivse hoiakuga kooli/õppimise suhtes, õpiraskustega ning nõrkade õppimisega seotud oskustega, sh enesejuhitud õppimise oskustega enam kui poole kõigist riskiteguritest. Selline hoiak võib oluliselt takistada õpiplaanide tegemist ning õppimise edukust. Tulemus osutab vajadusele tõhusamate motiveerivate meetodite ja õppimise tähenduslikkuse tõstmise järele. Võrreldes I raporti perioodiga on õppimisega seotud riskid esile toodud täpsemalt ja andmete puudust ei esinenud. 13% noortest ei esinenud õppimisega seotud riske, mistõttu on oluline tuua esile, et seega 87% noortel riskid esinevad.

Tabel 7. Õppimisega seotud riskitegurid

Riskitegur	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
ei esine/ei tuvastatud	12	23.6%	7	13.0%
madal õpimotivatsioon	8	15.7%	13	24.1%
negatiivne hoiak kooli/õppimise suhtes	8	15.7%	9	16.7%
nõrgad enesejuhitud õppimise oskused	6	11.8%	8	14.8%
nõrgad õpioskused	6	11.8%	3	5.6%
õpiraskused	5	9.8%	9	16.7%
negatiivne tulevikuvisioon	2	3.9%	2	3.7%
negatiivne kooli- või klassikliima	1	1.8%	1	1.9%
andmed puuduvad	3	5.9%	0	0.0%
halb õpetaja ja õpilase suhe	0	0.0%	1	1.9%
madal õppeedukus	0	0.0%	1	1.9%
KOKKU	51	100.0%	54	100.0%

Kokkuvõttes võib järeldada, et peamisteks riskiteguriteks noorte seas on madal õpimotivatsioon, oskuste tase õppimises osalemiseks ja negatiivne hoiak kooli ning õppimise suhtes. Oluline on tähelepanu pöörata nõrkadele enesejuhitud õppimise oskustele ja õpioskustele, samuti õpioskustele laiemalt. Eesmärkide ja visiooni puudumine enda arendamisel võib pärssida pikaajaliste plaanide rakendamist ja noorte õpi- ja arengunäitajate tulemusi.

Antisotsiaalse käitumisega seotud riskitegurid

Kõige suuremal osal juhtumitest puuduvad või ei tuvastata antisotsiaalse käitumisega riskitegureid (37,3%). Selline tulemus on kindlasti positiivne, kuid samas võib olla tegemist ka olukordadega, kus riskitegurid on vähem väljendunud või neid ei ole lihtsalt dokumenteeritud. Anti-sotsiaalne käitumine ja tunnetus esineb 17,6% juhtudest. Anti-sotsiaalse käitumisega seotud probleemid on sageli seotud nii psühholoogiliste kui ka sotsiaalsete faktoritega ning nõuavad tõhusaid meetmeid. Tähelepanu tuleb pöörata sellele, et kuritegelik käitumine esineb 7,8% juhtudest, mis on oluline märk vajadusest tõhusate õiguskaitse ja rehabilitatsioonimeetmete järele ning varajast sekkumist, et kuritegelikku tegevust ennetada ja sellest loobuda.

Tabel 8. Antisotsiaalse käitumisega seotud riskitegurid

Riskitegurid	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
ei esinenud/ei tuvastatud	19	37.3%	15	30%
antisotsiaalne käitumine ja antisotsiaalne tunnetus	9	17.6%	19	38%
riskikäitumine	8	15.7%	7	14.0%
seotus mitteõppivate ja riskikäitumisega kaaslastega	6	11.7%	8	16.0%
kuritegelik käitumine	4	7.8%	1	2.0%
andmed puuduvad	5	9.9%	0	0.0%
KOKKU	51	100.0%	50	100.0%

Kuna anti-sotsiaalne käitumine ja riskikäitumine on oluliselt esiletulevad riskitegurid, tuleb järjepidevalt rakendada näiteks sotsiaalsete oskuste arendust, nõustamist ja teavituskampaaniad, et ennetada nende riskide esinemist ja võimendumist. Koolid ja kogukonnad saavad kaasa aidata programmidega, mis keskenduvad riskikäitumise ja anti-sotsiaalse käitumise ennetamisele ning pakkuda toetavaid tegevusi. Positiivsete sidemete loomine on võtmetähtsusega. Tähtis on pakkuda koolitus- ja rehabilitatsioonivõimalusi ning luua positiivseid õpikeskkondi.

Lapsevanemast tulenevad riskitegurid

20% noortest ei tuvastatud perega seotud riske (vt Tabel 9), mis näitab, et vaid viiendikul noortest on stabiilne või toetav kodune keskkond. Vanemate vähene kaasatus ja osalus õppetegevuses ning madal toetuse tase on üks olulisemaid riskitegurid, mis võib mõjutada noore motivatsiooni, õpioskusi ning sotsiaalset arengut. Vanemate aktiivne roll noore elu ja õpingutes on olulise tähtsusega positiivsete tulemusteni jõudmisel. Teise raportiga on tugevamalt esile tulnud vanemate vaimsed või füüsilised terviseprobleemid (18.9%). Riskide minimeerimiseks tuleb edendada vanemate kaasatust noore sotsiaalsesse ja emotsionaalsesse arengusse. Selleks võiks korraldada koolitus- ja nõustamisprogramme ning kaasata vanemaid regulaarselt lapse arenguprotsessi.

Tabel 9. Lapsevanematest tulenevad riskitegurid.

Riskitegurid	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
ei esinenud/ei tuvastatud	13	25.5%	11	20.0%
vanemate vähene kaasatus ja osalus õppetegevuses	12	23.6%	8	15.1%
madal vanemliku toetuse tase	9	17.6%	11	20.0%
nõrk side vanemaga	7	13.6%	7	13.2%
vanemate vaimsed või füüsilised terviseprobleemid	3	5.9%	10	18.9%
vanemliku kontrolli madal tase	2	3.9%	3	5.7%
andmed puuduvad	5	9.9%	0	0.0%
vanemliku kontrolli kõrge tase	0	0.0%	2	3.8%
vanematega side puudub, elab üksi	0	0.0%	1	1.9%
KOKKU	51	100.0%	53	100.0%

Vanemate toetamine, eriti nende vaimse ja füüsilise tervise probleemide korral on oluline, et vähendada riskitegurite mõju. Kogukonna toetusprogrammid, nõustamine ja psühholoogiline abi võiksid vähendada vanemate probleemide mõju noorele. Vanemate aktiivse osalemise parendamiseks võiks rakendada teavitustööd, kogukondlikke koostööprogramme ning soodustada lapsevanemate osalemist vanemaharidusprogrammides ja ühistegevustes noortega.

Perekondlikud riskitegurid

Perekonna kehv sotsiaal-majanduslik olukord on kõige levinum riskitegur (33.9%, mida on teise raporti perioodil tuvastatud rohkem kui esimesel perioodil. Need asjaolud on tihedalt seotud noori mõjutavate

riskidega, näiteks elatustaseme, elamistingimuste ja ressursside puuduse kaudu. See näitab vajadust sotsiaalse ja majandusliku toetuse suurendamiseks, et ennetada ja leevendada selliseid probleeme. Ebaefektiivne pererakendus (21.4%) ja ka vanemate vahelised halvad suhted (12.5%) on sellel perioodil teiste riskide seast rohkem esile tulevad.

Tabel 10. Perecondlikud riskitegurid

Riskitegurid	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
ei esine/ei tuvastatud	14	28.6%	12	21.4%
perekonna kehva sotsiaal-majanduslik olukord	12	24.5%	19	33.9%
ebaefektiivne pererakendus	7	14.3%	12	21.4%
tuumperekonna puudumine	6	12.2%	3	5.4%
vanemate omavahelised halvad suhted	4	8.2%	7	12.5%
väärkohtlemine	1	2.0%	1	1.8%
vanemate madal haridustase	1	2.0%	2	3.6%
andmed puuduvad	4	8.2%	0	0.0%
KOKKU	49	100.0%	56	100.0%

Perekondlike riskitegurite peamine valdkond, millele tähelepanu pöörata, on perekonna sotsiaal-majandusliku olukorra parandamine ning peresidemete tugevdamine. Siin saavad olla oluliseks toeks sotsiaaltöötajad ja laiemalt sotsiaalhoolekandeprogrammid. Perekonna kui olulise ressursi rakendamiseks ja toetamiseks tuleks suurendada ka laste ja noortega töötavate spetsialistide peretöö oskusi. Need oskused aitavad märgata perekonnast tulenevaid riske, toetada oma pädevuste piires ja teadlikumalt juba suunata noor ja tema pere ka pereterapeudi juurde või viia läbi lähivõrgustiku ühistegevusi.

Riskitegurite kokkuvõte

Reastades kõik esinenud riskitegurid kahe raporti andmete põhjal (vt Tabel 11) on kõige sagedamini esile tulev riskitegur seotud perekonna kehvaga sotsiaal-majandusliku olukorraga ning samuti noore enda internaliseerivad käitumisprobleemid. Riskitegurite esinemissageduse võrdlus tervikuna näitab, et riskide puhul domineerivad personaalsed ning perekondlikud või lastevanematega seotud riskitegurid, mis loovad taustsüsteemi, milles noor hakkama peab saama. Tulemus näitab, et sisemised probleemid nagu ärevus, depressioon või muud emotsionaalsed ja psühholoogilised stressid on olulised riskitegurid ning nende ennetamine ja toetamine on kriitilise tähtsusega. Noore sisemised probleemid, enesetaju ning emotsionaalsed seisundid mängivad olulist rolli riskikäitumise ja probleemsete olukordade tekkes.

Perekonnasisese stabiilsuse ning toetava keskkonna loomine on võtmetähtsusega riskide vähendamisel.

Personaalsete ja perekondlike riskitegurite kõige sagedasem esinemine näitab, et nende ennetus ning toetamine peaks olema prioriteet. Oluline on keskenduda noore inimese sisemisele arengule (enesehinnang, emotsionaalne tervis, enesekindlus) ning pere dünaamikale (suhted, stabiilsus, vanemate osalus). Sotsiaalsete oskuste ning õppimisoskuste arendamisele tuleb samuti olulist tähelepanu suunata, sest nendest asjaoludest tulenevad riskid on seotud sellega, kuidas noor suudab ettetulevaid olukordi lahendada, emotsioone kontrollida ja enda jaoks olulisi eesmärgi seada ja ellu viia.

Tabel 11. Riskitegurite esinemise koondtabel I ja II raporti kokkuvõttes

Riskitegurid	Sagedus I raport	Kategooria
perekonna kehv sotsiaal- majanduslik olukord	31	Perekondlik
internaliseerivad käitumisprobleemid	29	Personaalsed
antisotsiaalne käitumine ja antisotsiaalne tunnetus	28	Antisotsiaalne
nõrgad sotsiaalsed oskused	22	Personaalsed
madal õpimotivatsioon	21	Õppimine
vanemate vähene kaasatus ja osalus õppetegevuses	20	Lapsevanem
madal vanemliku toetuse tase	20	Lapsevanem
ebaefektiivne pererstruktuur	19	Perekondlik
negatiivne hoiak kooli/õppimise suhtes	17	Õppimine
negatiivsed lapsepõlvkogemused	16	Personaalsed
riskikäitumine	15	Antisotsiaalne
nõrk side vanemaga	14	Lapsevanem
nõrgad enesejuhitud õppimise oskused	14	Õppimine
seotus mitteõppivate ja riskikäitumisega kaaslastega	14	Antisotsiaalne
õpiraskused	14	Õppimine

psühhiaatrilised probleemid või häired	14	Personaalsed
madal eneseteadlikkus ja enesekindlus	13	Personaalsed
vanemate vaimsed või füüsilised terviseprobleemid	13	Lapsevanem
sõltuvusainete tarbimine	11	Personaalsed
vanemate omavahelised halvad suhted	11	Perekondlik

Kokkuvõttes ilmneb, et efektiivne tugi noortele eeldab terviklikku ja mitmetasandilist lähenemist, mis hõlmab:

- vanemate kaasamist ja peresüsteemi tugevdamist;
- vaimse tervise tuge noorele;
- noorte sotsiaalsete oskuste ja positiivsete suhete arendamist;
- hariduslikke sekkumisi.

Nende tegevuste elluviimine nõuab valdkondadevahelist koostööd hariduse, sotsiaalvaldkonna, noorsootöö ja pereteraapia vahel.

2.3. TUGE VAJAVAD OSKUSED

Lisaks eelpool toodud riskiteguritele erinevate kategooriate lõikes on oluline pöörata tähelepanu ka noorte oskustele ja toe vajadusele. NHS-d on välja toonud noorega töötades, milliste oskuste vajadust noore puhul enim tajuti (vt Tabel 12). Teadlik oskuste arenguvajaduste kaardistamine võimaldab luua ka näiteks läbi noorsootöötegevuste noortele tegevusvõimalusi, mille käigus nad saavad neid oskusi arendada. Oskused on olulised, et tõsta noore tegevusvõimekust ja ennetada NEET-staatusesse (taas)sattumist.

Tabel 12. Oskused, mille arendamine vajab noorte puhul toetust

Oskus	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
raskustega toimetulek, kohanemisvõime	20	30.8%	19	21.6%
enesekindlus	6	9.2%	10	11.4%
sisemine motivatsioon	5	7.7%	6	6.8%

emotsioonide kontrollimine	5	7.7%	3	4.5%
positiivsed ja arendavad hoiakud	4	6.2%	3	3.4%
tervisliku eluviisi valikud	4	6.2 %	4	4.5%
tulevikule orienteeritus	3	4.6%	10	11.4%
eesmärkide seadmine	3	4.6%	7	8.0%
õppimisoskused	3	4.6%	1	1.1%
enesedistsipliin	2	3.1%	5	5.7%
isikliku turvalisuse tagamine	2	3.1%	0	0.0%
konfliktidega toimetulek	2	3.1%	1	1.1%
kohusetundlikkus	1	1.5%	0	0.0%
stressi juhtimine	1	1.5%	0	0.0%
suhtlemisoskus	1	1.5%	2	2.3%
teistega arvestamine	1	1.5%	1	1.1%
koostööoskus	0	0.0%	2	2.3%
mõtlemis- ja refleksioonioskus	0	0.0%	1	1.1%
otsustusjulgus	0	0.0%	1	1.1%
planeerimis- ja korraldusoskus	0	0.0%	1	1.1%
vastutusvõime	0	0.0%	5	5.7%
andmed puuduvad	2	3.1%	0	0.0%
KOKKU	65	100.00%	88	100.0%

Andmete põhjal, mis kajastavad teises raporti 88 oskuste arendamise vajaduse juhtumit, tuleb selgelt esile tugev vajadus arendada oskusi, mis toetavad kohanemist ja raskustega toimetulekut. Mitmed noored vajavad tuge enesekindluse arendamisel, sisemise motivatsiooni leidmisel ja tulevikule orienteerituses. Erinevate oskuste esile tulemine näitab individuaalseid erisusi noorte puhul.

Kokkuvõttes näitavad tulemused vajadust keskenduda kõige rohkem enesekindluse ning raskustega toimetuleku ning kohanemisvõime arendamisele, mis võiksid toetada noorte edukamat sisenemist või taastumist töö- ja õppekeskkonda. Keskeel kohal on ka positiivse tulevikuvisioni kujundamise tugi.

2.4. SUHTED PERE JA LÄHEDASTEGA

NHS-de jagatud andmetele tuginedes saab esile tuua, et 68.8% (33) noortel on kellegagi oma muresid jagada. Samas on oluline pöörata tähelepanu sellele, et siiski 14.6% (7) noortest on jaganud, et neil ei ole kellegagi muresid jagada. Tabel 13 toob esile mure jagamise kerguse ema või isaga. Enamus noori tunnevad, et saab emaga mugavalt või kergelt oma muresid jagada, samas kui suurem osa arvab, et isaga suhtlemine on keerulisem või et nad ei suhtle üldse isaga. See viitab võimalikule usaldus- või kontaktprobleemile isaga ning emaga võib olla tugevam või mugavam side. Samuti võib see peegeldada emade ja isade vahelist rolli või suhete dünaamikat ning vajadust luua või parandada noorte vaimseid ja emotsionaalseid toetussidemed isaga. Üldiselt näitab see, et noorte jaoks võib olla suurem väljakutse või piirang osaleda avatud ja ausas mure jagamises isaga ning selle valdkonna arendamine võiks olla oluline toetusmeede nende heaolu parandamiseks.

Tabel 13. Noorte hinnang kuivõrd kerge või raske on mure jagamine ema või isaga

Kirjeldus	Emaga I raport	Isaga I raport	Emaga II raport	Isaga II raport
ei ole kerge	19	26	18	22
jah, on kerge	19	6	18	7
ei suhtle	0	5	0	0
isa on surnud	0	1	0	0

Tabel 14 toob esile, et oma päritolupere toetust tajub pisut enam kui 1/3 noortest (35.4%) nõrgana. 1/ 4 noorte jaoks on toetus piisav. Tulemused viitavad vajadusele rohkem toetavate ja tugevamate peresidemete ning vaimse heaolu edendamise programmide järele, et parandada noorte enesetunnet ning vähendada toetuse puudumise mõju.

Tabel 14. Päritolupere toetuse tajumine

Hinnang	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
nõrk	21	44.5%	17	35.4%
toetus on piisav	9	19.2%	12	25%
toetus on hea	7	14.9%	8	5.6%
toetust ei ole	2	4.3%	0	0.0%
ei oska öelda	1	2.2%	0	0.0%
vastus puudub	7	14.9%	11	22.0%
KOKKU	47	100.0%	48	100.0%

Analüüsidest aga sõprade toetust (vt Tabel 15), siis umbes viiendik noortest (22.9%) tajub oma sõprade toetust nõrgana, samas kui veerand noortest (25.0%) tunneb, et sõprade toetus on olemas ja 25.0 % hindavad tuge piisavaks. Samuti toob Tabel 16 esile erinevad inimesed, kellele on noored valmis oma muresid jagama. Nende hulgas tuleb esile taas esmalt sõber ja seejärel lähedasemad pereliikmed.

Tabel 15. Sõprade tajutud tugi

Hinnang	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
nõrk	16	34.1%	11	22.9%
tugi on olemas	15	31.9%	12	25.0%
piisav	7	14.9%	12	25.0%
vastus puudub	9	19.1%	13	27.1%
KOKKU	47	100.0%	48	100.0%

Tabel 16. Isikud, kellega jagatakse oma muret kõige rohkem

Kellega jagatakse oma muresid	Sagedus I raport	Sagedus II raport
sõber	11	14
ema	6	12
vend/õde	8	3
elukaaslane	2	5
poiss/tüdruksõber	1	0
psühholoog/spetsialist	1	5
isa	1	0
sugulane	0	1

Kokkuvõttena saab öelda, et tajutud sõprade tugi on suurem kui pere poolt. Võrreldes esimese raportiga on tõusnud ka spetsialistide osatähtsus usaldusisikuna. Arvestades sõprade kui olulise ressursi olemasolu ja rakendamist, siis tuleks rõhutada sõpradevahelise toetuse tugevdamist ning vaimse heaolu edendamist, et parandada noorte sotsiaalseid sidemeid ning vähendada toetuse puudumise mõju nende heaolule.

2.5. PROGRAMMIS OSALEMISE EESMÄRK

Programmis osalemise eesmärkide jaotus on vastavalt seotud kas hariduse, tööelu või siis isikliku arengu eesmärkidega.

Haridusega seotud eesmärk

Hariduse osas on noored sihiteadlikumad ja teadlikud kui tööalaste eesmärkide osas. Võrreldes esimese raportiga on selgemalt tulnud eesmärkidena haridusteeikonna jätkamise või lõpetamise kõrvale (24.8%) ka endale sobiva eralase suuna leidmine (18.8%) (vt Tabel 17). Huvi haridusteeikonna jätkamiseks viitab sellele, et paljud NEET-noored ei ole haridussüsteemist võõrandunud, vaid pigem vajavad tuge selle jätkamisel või lõpuleviimisel. See osutab haridustee katkestamisele pigem praktilistel või emotsionaalsetel põhjustel (nt vaimse tervise raskused, pereolukord) kui vähesele huvile õppimise vastu. Selgusetud hariduslikud eesmärgid (22.99%) näitavad, et osa noori vajab veel individuaalset tööd, et üldse oma vajadusi ja huvisid kaardistada.

Tabel 17. Hariduslikud eesmärgid

Eesmärk	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
haridusteeikonna jätkamine või lõpetamine	22	46.8%	22	24.8%
selgumisel	15	31.9%	11	22.9%
endale sobiva erialase suuna leidmine	4	8.5%	9	18.8%
uute oskuste omandamine läbi täiend- või kutseõppe	3	6.4%	3	6.3%
andmed puuduvad	3	6.4%	3	6.3%
KOKKU	47	100.0%	48	100.0%

Töölane eesmärk

Programmis osalevate noorte tööalaste eesmärkide seas on peamiseks soov parandada tööharjumusi, mille poole püüdleb 21.3% osalejatest. Tõsise tähelepanu all on ka finantsiline sõltumatus ja rahaasjade korraldamine, mille on eesmärgiks seadnud 21.3% osalejatest. Mõned noored soovivad koguda töökogemusi praktikate või vabatahtliku töö kaudu (4,3%). Samas tuleb esile tuua, et väga suurel hulgal noortel ehk 42.6% osalejatest ei ole tööalased eesmärgid veel selged. Haridusalased eesmärgid on noortel selgemad kui tööalased ja seetõttu on soovitatav pöörata kindlasti suurt tähelepanu õpikogemustele ja praktikale, vabatahtlikule tööle, et noored saaksid arusaamise iseendast, millisel erialal nad soovivad õppida. Mõistetav on mitmete noorte soov liikuda finantsilise iseseisvuse poole, mis samuti annab võimaluse edaspidi ise otsustada oma valikute üle.

Tabel 18. Tööalased eesmärgid

Eesmärk	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
---------	------------------	---	-------------------	---

selgumisel	20	42.6%	20	42.6%
töõharjumuse arendamine	12	25.5%	10	21.3%
finantsiline sõltumatus ja rahaasjade korraldus	9	19.1%	10	21.3%
praktika või vabatahtliku töö kaudu kogemuste omandamine	2	4.3%	2	4.3%
andmed puuduvad	4	8.5%	5	10.6%
KOKKU	47	100.0%	47	100.0%

Isiklik arengu ja oskuste eesmärgid

Suur osanoori soovib avastada huvisid ja teostada end läbi hobide, mis aitab kaasa motivatsiooni ja motivatsiooni säilitamisele ning eneseleidmisele. Samuti soovitakse arendada sotsiaalseid oskuis ning suhtlemisoskusi.

Tulemustele tuginedes saab esile tuua, et tegevusprogrammid võiksid keskenduda eneseteadlikkuse suurendamisele, pakkudes töötube ja nõustamist endast ja oma huvidest ja tugevustest arusaamisele ning enesehinnangu suurendamisele. Oluline on tugevdada suhtlemis- ja sotsiaalseid oskusi arendavaid tegevusi, mis aitaks noortel paremini suhelda, koostööd teha ja ka läbi kaaslaste saada peegeldust iseendale. Võimaluseks on läbi huvide avastamise ja loovate tegevuste enda oskusi avastada, mis omakorda võib suurendada noorte motivatsiooni ja eneseleidmise protsessi.

Tabel 19. Isiklik arengu ja oskuste eesmärgid

Eesmärk	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
selgumisel	14	29.9%	10	19.6%
enesehinnangu ja enesekindluse tõstmine	5	9.8%	5	9.8%
sotsiaalsete ja suhtlemisoskuste parendamine	8	17.0%	14	27.5%
oma huvide avastamine ja eneseteostus läbi hobide	8	17.0%	9	17.6%
enesejuhtimisoskuste arendamine	5	10.6%	9	17.6%
noorsootöö tegevustest osa saamine	0	0.0%	1	2.0%
andmed puuduvad	3	5.9%	3	5.9%
KOKKU	47	100.0%	51	100.0%

Kokkuvõtlikult võib öelda, et vaja on suunata jõupingutusi mitmekülgsetele tegevustele, mis toetavad noorte isiklikku arengut ja eneseteadlikkust, et aidata noortel saavutada tugevamat enesekindlust ning sisemist tasakaalu.

Tugisüsteemi leidmise eesmärk

Peamiseks eesmärgiks tugisüsteemi leidmisel on noortel oma tervise ja heaolu parandamine (31.4%) ning tugivõrgustiku loomine, mille poole püüab 23.5% noortest (vt Tabel 20). See näitab vajadust tugevdada pere, mentorite ja teiste tugisüsteemide rolli noorte toetamisel. Mõned noored soovivad osaleda ühiskondlikus elus (15.7%), mis aitab neil saavutada sotsiaalset sidusust ning suurendada eneseteostusvõimalusi. Nende eesmärkide täitmiseks on oluline tugevdada tugivõrgustikke, näiteks pere- ja mentorlusprogramme, pakkudes koolitusi ja ressursse, mis aitaksid noortel loodud võrgustikega paremini suhelda ja neid kasutada. Suurendada tervise ja heaolu toetavaid tegevusi ning kampaaniaid, mis keskenduvad vaimsele ja füüsilisele tervisele. Julgustada noori osalema ühiskondlikes ja vabatahtlikes tegevustes, mis aitavad kaasa eneseteostusele ja sotsiaalsete suhete loomisele.

Võimaluseks on pakkuda rohkem tuge pakkuvaid programme ning muuta need noortele kättesaadavamaks, sh paremini teavitada olemasolevatest võimalustest. Olulisel kohal on ka andmete kogumine ja analüüsimine, et mõista parem noorte toetamise vajadusi ning arendada sihipäraseid tugisüsteeme.

Tabel 20. Tugisüsteemi leidmise eesmärk

Eesmärk	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
tugivõrgustiku loomine (pere, mentorid jne)	16	32.6%	12	23.5%
tervise ja heaolu parandamine	14	28.7%	16	31.4%
ühiskondlikus elus osalemine	8	16.3%	8	15.7%
tuge pakkuvate programmidega liitumine	1	2.0%	4	7.8%
selgumisel	4	8.2%	8	15.7%
andmed puuduvad	6	12.2%	0	0.0%
KOKKU	49	100.0%	51	100.0%

Füüsilise ja vaimse tervise eest hoolitsemine

Peamine tervisealane eesmärk on noortel terviseprobleemide lahendamine või nendega toimetuleku parandamine, mida soovib 30.8% noortest, rõhutades vaimse ja füüsilise tervise olulisust. Noored soovivad suurendada sõltumatust (19.2%) ning kujundada tervislikku eluviisi (19.2%) (vt Tabel 21). Mõned noored soovivad leida oma elueesmärgi (11.5%), mis toetab nende motivatsiooni ja tulevikuperspektiive.

Soovituslik on pakkuda noortele tervisealaseid toetavaid teenuseid ja nõustamisi, keskendudes nii vaimsele kui ka füüsilisele tervisele. Oluline on julgustada noori osalema tervisliku eluviisi

kujundamise tegevustes, nagu spordiprogrammid ja terviseteadlikkuse kampaaniad. Samuti tuleb tähelepanu pöörata sellele, et toetus olek suunatud ka elu eesmärkide leidmisele ning karjääri- ja mentorlustegevustele eesmärgi seadmise toetamisel.

Tabel 21. Füüsilise ja vaimse tervise eest hoolitsemine

Eesmärk	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
terviseprobleemide lahendamine või nendega toimetuleku parandamine	14	29.8%	16	30.8%
sõltumatus suurendamine	8	17.0%	10	19.2%
selgumisel	8	17.0%	7	13.5%
tervisliku eluviisi kujundamine	6	12.8%	10	19.2%
elu eesmärgi leidmine	5	10.6%	6	11.5%
andmed puuduvad	6	12.8%	3	5.8%
KOKKU	47	100.0%	52	100.0%

Tabel 22 annab ülevaate eesmärkide kogusageduse jaotus. Kõige olulisemaks peetakse füüsilise ja vaimse tervise arendamist. Erinevus esimese raportiga on selles, et käesoleva raporti raames on toodud eesmärke rohkem välja ja andmed on täpsemad, näiteks on välja toodud teises raporti andmetes 183 eesmärki (esimeses raportis 141). Erinevalt esimesest raportist on tervis esikohal kui varem oli esikohal tugisüsteemi arendamine. Lisa 1 annab ülevaate kõikidest eesmärkidest koondtabelina.

Tabel 22. Eesmärkide esinemissageduse võrdlus kategooriate kaupa.

Kategooria	Eesmärkide arv	Kogusagedus	Osakaal kõigist eesmärkidest (%; n=183)
Füüsiline ja vaimne tervis	4	54	29.5%
Tugisüsteemi leidmine	4	40	21.8%
Haridusega seotud eesmärgid	3	34	18.7%
Isiklik areng ja oskused	4	33	18.0%
Töölased eesmärgid	3	22	12.0%

KOKKU	18	183	100.0%
--------------	-----------	------------	---------------

Kokkuvõtlikult võib öelda, et noortel on soov leida oma suund ja arendada oskusi, mis toetavad edasisi samme. Olulisel kohal on vaimse ja füüsilise tervise eesmärgid. Tulemused näitavad tugevat vajadust turvalise võrgustiku järele: mentorid, peresuhted, kogukond, eakaaslased. Ilma toeta võib teostumine teistes valdkondades olla raskendatud. Tööalased eesmärgid ei esine peamise prioriteedina – töövalmidus on sageli seotud esmalt üldise heaolu, eneseseisvuse ja oskuste arendamisega.

2.6. RAKENDATUD TUGITEGEVUSED

Noortega töötades on NHSid ja võrgustikuliikmed rakendanud erinevaid tugitegevusi noorte eesmärkide saavutamiseks. Tabelis 23 esile toodud andmete põhjal saab öelda, et haridusega seotud tugiteenuste kõrge sagedus näitab, et programmi fookus on tugevalt seotud õppimise, nõustamise ja kohandatud õpiteede toetamisega. Kuna programmi tervikeesmärk on noorte edukas tööturule jõudmine, siis on ilmne, et oskuste arendamine on oluline eeldus teadlike tööelu otsuste langetamisel.

Tööelu kategooria madal % võib viidata, et tööeluga seotud sammud tehakse pigem pärast stabiilsuse loomist hariduse ja psühhosotsiaalse toe kaudu. Dokumendi Lisa 2 toob esile erinevate tegevuse sageduse detailsemalt. Lisa 2 esitatud tegevuste põhjalikum loetelu toob esile individuaalsete vestluste olulise osa nii NHS töös kui ka hariduses, millele lisandub siis karjäärinõustaja roll, abivahendi soetamine sotsiaalvaldkonna toel ning avatud noorsootöö tegevused.

Tabel 23. Toetustegevuste esinemissagedus kategooriate lõikes

Kategooria	Kanepi	Põlva	Räpina	KOKKU
Haridustegevused	14	19	9	42
Noorte heaoluspetsialisti tegevused	3	22	2	27
Sotsiaalvaldkonna tegevused	12	10	0	22
Noorsootöötegevused	6	6	8	20
Tööelutegevused	6	8	4	18
KOKKU	41	65	23	129

Piirkondlike erisustena saab välja tuua, et Põlva vallas tuleb esile NHSi ja haridustegevuste tugevam kombinatsioon, siis Kanepis haridustegevused koos sotsiaalvaldkonnaga ning Rāpinas haridustegevused koos noorsootöö tegevustega. Seega on igal piirkonnal omad ressursid ja võrgustikud, kellega tegevusi vastavalt noorte vajadustele kombineeritakse.

2.7. VÕRGUSTIK NOORE TOETAMISEKS

Noorte märkamine, kontakti loome, suhte loomine, sekkumise kavandamine ja elluviimine toimub erinevate spetsialistide võrgustikus. Igal valdkonnal ja eksperdil on omad vahendid ja meetodid, mis ühe või teise noorte puhul võivad osutuda vajalikuks. Järgnevalt on antud ülevaade, kes on olnud need võrgustiku liikmed, kellega on senini koostööd tehtud käesolevas raporti aluseks olevate noorte puhul (vt Tabel 24). Koostööd tehakse kõige enam Töötukassaga. Olulise lisatõe annavad sotsiaalpedagoogid ja teised NHSid.

Tabel 24. Noorte toetamises osalevad võrgustiku liikmed

KOV	Töötukassa	NHS	SKA	Sotsiaalpedagoog	Politsei	Lähivõrgustik	Lastekaitse	Klassijuhataja	Kokku
Kanepi	4	4	0	4	0	1	1	0	14
Põlva	7	3	1	3	1	3	3	1	22
Räpina	0	0	0	0	0	0	0	0	12
	11	7	1	7	1	4	4	1	48

3. TULEMUS

Tulemuse peatükk annab ülevaate, milliseid tulemusi noorte toetamisel on saavutatud või millises staatuses noor andmete esitamise hetkel oli. Tulemuste osas tuleb esile, et päris suur osa noortest jätkavad õpinguid erinevatel õppetasemetel. Tegemist on siis kas kooli tagasi pöördunud noorte või on siis ennetustegevus olnud piisavalt tugev, et noored on õpinguid koolides jätkanud. Paraku peaaegu 1/3 noortest pole siiski jaganud oma andmeid või on protsessid veel pooleli.

Tabel 25. Noorte toetustegevuste tulemus

Tulemus	Sagedus I raport	%	Sagedus II raport	%
Asus tööle	8	17.0%	5	10.4%
Eesmärki ei ole saavutatud	7	15.0%	9	18.8%

Õpib kutsehariduses	7	15.0%	2	4.2%
Õpib põhikoolis	7	15.0%	9	18.8%
Pikaajaline raviprotsessis osalemine	3	6.0%	0	0.0%
Saavutas oma seatud eesmärgid	3	6.0%	5	10.5%
Osaleb pikaajalisel koolitusel	2	4.0%	0	0.0%
Noor ei soovi vastata	1	2.0%	1	2.1%
Noorega ei saada kontakti	1	2.0%	1	2.1%
Õpib keskkoolis/gümnaasiumis	0	0.0%	2	4.2%
Osaleb tööpraktikal	0	0.0%	1	2.1%
Puuduva töövõime tuvastamine ja Rehplani elluviimine	0	0.0%	1	2.1%
Andmed puuduvad	8	17.0%	12	25.0%
KOKKU	47	100.0%	48	100.0%

Eelpool kogutud andmed annavad ülevaate seni teostatud toe protsessist ja noorte riskiteguritest, eesmärkidest ja toe visiidest. Regulaarne edasine andmete korje võimaldab märgata aja jooksul toimuvaid muutusi.

KASUTATUD KIRJANDUS

Brown, C., Rueda, P., Battle, I. & Sallán, J. (2021). Introduction to the special issue: a conceptual framework for researching the risks to early leaving, *Journal of Education and Work*, 34:7-8, 723-739

Gubbels, J., van der Put, C.E. & Assink, M. (2019). Risk Factors for School Absenteeism and Dropout: A Meta-Analytic Review. *J Youth Adolescence* 48, 1637–1667

Põlvamaa Omavalitsuste Liit. (2025). *NEET projekt*.
<https://arenduskeskus.polvamaa.ee/terviseedendus/neet-projekt/> Külastatud 01.08.2025

Sotsiaalkindlustusamet. (2025). *Noortegarantii tugisüsteem*.
<https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/ngts>. Külastatud 01.07.2025.

LISA 1. EESMÄRKIDE TERVIKTABEL

TEGEVUS	SAGEDUS	%	VALDKOND
tervise ja heaolu parandamine	16	31.40%	tugi
terviseprobleemide lahendamine või nendega toimetuleku parandamine	16	30.80%	tervis
sotsiaalsete ja suhtlemisoskuste parendamine	14	27.50%	isiklik
haridusteeakonna jätkamine või lõpetamine	22	24.80%	haridus
tugivõrgustiku loomine (pere, mentorid jne)	12	23.50%	tugi
töõharjumuse arendamine	10	21.30%	tööelu
finantsiline sõltumatus ja rahaasjade korraldus	10	21.30%	tööelu
sõltumatuse suurendamine	10	19.20%	tervis
tervisliku eluviisi kujundamine	10	19.20%	tervis
endale sobiva erialase suuna leidmine	9	18.80%	haridus
oma huvide avastamine ja eneseteostus läbi hobide	9	17.60%	isiklik
enesejuhtimisoskuste arendamine	9	17.60%	isiklik
ühiskondlikus elus osalemine	8	15.70%	tugi
elu eesmärgi leidmine	6	11.50%	tervis
enesehinnangu ja enesekindluse tõstmine	5	9.80%	isiklik
tuge pakkuvate programmidega liitumine	4	7.80%	tugi
uute oskuste omandamine läbi täiend- või kutseõppe	3	6.30%	haridus
praktika või vabatahtliku töö kaudu kogemuste omandamine	2	4.30%	tööelu
noorsootöö tegevustest osa saamine	1	2.00%	isiklik

**LISA 2. PROGRAMMIS RAKENDATUD TUGITEGEVUSED JA NENDE
SAGEDUS KOV LÕIKES**

Tegevused	Valdkond	Kanepi	Põlva	Räpina	Kokku
Individuaalsed vestlused	NHSi tegevused	3	10		13
Individuaalne vestlus	haridus	2	5	1	8
Abivahendi toetamine	sotsiaalvaldkond	6	1	1	8
Karjäärinõustaja	tööelu tegevused	6	1	1	8
Loovtegevuste tunnid	haridus	4	2	1	7
Avatud noorsootöö tegevused	noorsootöö	1	5		6
Kinnise lasteasutuse teenus (KLAT)	Sotsiaalvaldkond		5		5
Hooajaline töö, tööampsud, lühiajaline töö	Tööelu tegevused		5		5
Lähivõrgustikuga tegevused	haridus		2	2	4
Huvitegevus - ja huviharidus, sh avatud ringid	noorsootöö	4			4
Individuaalsed vestlused/tugi noorsootöötajalt	noorsootöö		1	3	4
Grupitegevused teiste programmi noortega	NHSi tegevused		4		4
Koostöötegevuste eestvedamine lähivõrgustikuga	NHSi tegevused		2	2	4
Pereteraapia	haridus	1		2	3
Rajaleidja keskuse teenused	haridus	1		2	3
Sotsiaalpedagoogi toetavad tegevused	haridus	1	2		3
Rahatarkuse tegevused	noorsootöö			3	3
Motiveeriv intervjuerimine	NHSi tegevused		3		3
Avatud uste päev	haridus	2			2
Koostöö kooliväliste spetsialistidega	haridus		2		2
Personaalsete eesmärkide seadmine	haridus		2		2
Vaimse tervise esmaabi	noorsootöö			2	2
Lapsehoid	Sotsiaalvaldkond			2	2
MDFT Pereteraapia	Sotsiaalvaldkond		1	1	2
Rehabilitatsiooniteenus	Tööelu tegevused			2	2
Tööhõive hindamine	Tööelu tegevused		1	1	2
IÕK	haridus	0	1	0	1

KiVa tunnid	haridus	1			1
Koduõpe	haridus	1			1
Logopeed	haridus		1		1
Personaalne õpitee	haridus		1		1
Psühholoog	haridus		1		1
Sotsiaalsete oskuste tunnid	haridus	1			1
Teraapiale suunamine	haridus			1	1
Ühistegevused noortekeskuses	noorsootöö	1			1
Sporditegevused	NHSi tegevused		1		1
Tundekaartide tegevused	NHSi tegevused		1		1
Vastutust andavd tegevused	NHSi tegevused		1		1
Peaasi teised teenused	Sotsiaalvaldkond		1		1
Tööturukoolitus	Tööelu tegevused		1		1